

Sitowise Oy 15.12.2024

YHTEENVETO JA VASTINEET YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNOSTA 22.3.2024 MULTIAN NIKARAN TUULIVOIMAHANKKEEN ARVIOINTISELOSTUKSEN JA PERUSTELLUN PÄÄTELMÄN AJANTASAISUUDESTA

Kaava-luonnosaineisto I ja YVA-selostus olivat nähtävillä 4.2.-5.3.2021 ja lausunnoilla 29.3.- 21.5.2021.

Kaavaluonnos II oli nähtävillä ja lausunnoilla 19.1.–2.4. 2024.

Yhteysviranomaisen lausunto	Huomioiminen
Hankkeen aiempi käsittely ja esitetty muutos Nikaran tuulivoimahankkeen YVA-lain mukainen menettely on toteutettu vuosina 2020–2021 YVA- ja kaavamenettelyn yhteismenettelynä. Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on annettu 30.6.2021 (KESELY/449/2020). Perustellussa päätelmässä todettiin, että hankkeen merkittävimmät ympäristövaikutukset ovat vaikutukset uhanalaisen lajin esiintymiseen alueella sekä melu, välke ja maisemavaikutukset ja niiden merkittävyys erityisesti ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen hankealueella ja sen vaikutuspiirissä. Annetuissa lausunnoissa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta luonnonsuojeluviranomaiset (Metsähallitus ja Keski-Suomen ELY-keskus) totesivat edelleen, ettei hanke voi toteutua esitetyssä laajuudessa ilman, että erityisesti alueella esiintyvän uhanalaisen lajin osalta käydään neuvottelut asianomaisten viranomaisten kesken hankkeen toteuttamiskelpoisuudesta. Perusteltu päätelmä on annettu hankkeesta, jonka voimalamäärä on maksimissaan 29. Annetun palautteen ja perustellun päätelmän johdosta hanketoimija on muuttanut hanketta siten, että voimalamäärä on pudonnut 29:stä kahdeksaan. Voimaloiden ominaisuudet ovat samat kuin YVA-menettelyn aikana, joskin yksittäisen voimalan tehoksi on päätetty 10 MW, mikä YVA-menettelyn aikana määriteltiin välille 4–10 MW. Hankkeen kokonaisteho on näin ollen 80 MW. Hankealue on siirtynyt aiempaa suunnitelmaa etelämmäksi ja yksittäisten voimaloiden sijaintia on tarkennettu tai sijoitettu kokonaan uuteen kohtaan joko YVA-menettelyssä olleen hankealueen sisällä tai kokonaan uudelle alueelle. YVA-menettelyssä olleen hankealueen rajauksen sisään jää viisi voimalaa ja kokonaan uudelle kaava-alueelle (ei ole ollut mukana YVA-menettelyssä ja tässä lausunnossa käytetään nimeä uusi alue) sijoittuu kolme voimalaa. Nyt esitetty kaava-alueen koko on 1130 ha, mistä uutta aluetta on arviolta noin 40 %:a. Sähkön siirto noudattelee YVA-menettelyssä tutkittua vaihtoehtoa VEB. Lausunnolla olevassa kaavaluonnoksen kaavaselostuksessa todetaan, että YVA-menettelyn yhteydessä tehtyjä luontoselvityksiä ja arkeologista inventointia sekä havainnekuva-aineistoa täydennetään kaavaehdotusvaiheessa. Kaavaluonnosvaiheessa on tehty uudet melu- ja väikeselvitykset sekä näkymäalueselvitykset. Yhteysviranomaisen lausunto Hankkeen muutoksen johdosta tarkasteltavaksi tulee, onko hanke muuttunut arviointiselostuksen laatimisen jälkeen niin paljon, ettei kaavaluonnoksessa esitettyä hanketta voida pitää enää samana YVA-menettelyn aikaisena hankkeena. Arvioitavaksi tulee myös, ovatko mahdolliset muutokset	

Sitowise Oy 15.12.2024

Yhteysviranomaisen lausunto	Huomioiminen
olennaisia merkittävien vaikutusten kannalta ja vastaako hanke vaikutuksineen olennaisilta osiltaan hanketta, joka arvioitiin YVA-menettelyssä ja onko YVA-menettelyyn osallistuneet ja vaikutuksen kohteena olevat tahot voineet muuttua huomattavan paljon. Lisäksi tulee arvioitavaksi, onko muutoksesta johtuen ympäristövaikutukset arvioitu ja onko ne arvioitu riittävällä tarkkuudella. Hankkeen muutokset ja laaditut selvitykset Yhteysviranomainen on arvioinut antamassaan perustellussa päätelmässä, että hankkeen merkittävimmät ympäristövaikutukset ovat vaikutukset uhanalaisen lajin esiintymiseen alueella sekä melu, välke ja maisemavaikutukset ja siten niiden aiheuttamat muutokset alueen luonteessa, mikä vaikuttaa erityisesti ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen hankealueella ja sen vaikutuspiirissä. Uhanalaiseen lajiin kohdistuvat vaikutukset ovat YVA-selostuksen kuulemisen yhteydessä Keski-Suomen ELY-keskuksen Luonnonvarayksikön ja Metsähallituksen lausunnoissa todettu niin merkittäviksi, ettei hanketta voida toteuttaa ilman jatkoneuvotteluja keskeisten viranomaisten kanssa. Yhteysviranomainen arvioi, ettei arvio hankkeen vaikutuksista tai vaikutusten luonteesta muutu hankkeen muutoksen myötä, mutta ne kohdentuvat eri tavalla hankealueen eteläosassa siirtyen lähemmäksi kyseisellä suunnalla olevaa asutusta. Kaava-alueelle on suunnitteilla myös uutta toimintaa (maa-ainesten otto). Uutta kaava-aluetta, mikä ei ole ollut mukana aiemmin mainitussa YVA-menettelyssä on yhteysviranomaisen arvion mukaan noin 40 %:a. Pinta-alallisesti uusi kaava-alue tulisi varaamaan tuulivoimala-alueen käyttöön arviolta noin vajaat 500 ha uutta aluetta. Lisäksi yhteysviranomaisen käsityksen mukaan YVA-menettelyssä ollutta hankealuetta ei ole kartoitettu kokonaan vaan raja-alue on tehty voimaloiden sijoitteluun rajautuen, minkä takia pinta-alallisesti tietopuutteita on edellä mainittua arviota enemmän. Uusia luontokartoituksia ei kyseiseltä alueelta ole tehty lukuun ottamatta petolintukartoitusta vuosina 2022–2023. Voimalapaikat on kuitenkin sijoitettu myös uudelle kaava-alueelle. Yhteysviranomaisen tiedossa ei myöskään ole onko aiemmin laadittu Kulhanvuoren alueen Natura-arviointi päivitetty vastaamaan muuttunutta tilannetta. Voimanjohdon osalta on todettu, että se noudattelee YVA-menettelyssä olevaa vaihtoehtolinjausta VEB. YVA-lain näkökulmasta tarkasteltuna kyseessä on hankekokonaisuus ja myös voimajohdon osalta tulee osoittaa, onko voimajohdon linjauksen mahdollisesti muuttuneilta osin laadittu asiamukaiset ja riittävät selvitykset. Lisäksi yhteysviranomainen toteaa, että maisemavaikutukset	Uhanalaiseen lajiin kohdistuvien vaikutusten osalta on hankkeesta vastaava pitänyt kesäkuussa 2023 viranomaisten työneuvottelun Keski-Suomen ELY-keskuksen, Keski-Suomen liiton ja Metsähallituksen kanssa. Neuvottelussa hankkeesta vastaava esitteli hankkeen uuden voimaloiden sijoitussuunnitelman päivitetyn vaikutusten arvioinnin uhanalaisen lajin osalta, jonka perusteella todettiin, ettei uudella voimalasuunnitelmalla ole todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia lajiin. Hankkeessa on toteutettu muuttuneelle hanke- ja kaava-alueelle täydentäviä luontoselvityksiä maastokaudella 2024. Kulhanvuoren alueen Natura-arviointi on päivitetty vastaamaan muuttunutta tilannetta. Uudet luontoselvitykset ja natura-arviointi on esitetty päivitettyssä YVA-selostuksessa sekä sen liitteissä. Hankkeessa tarkasteltava sähkönsiirron voimajohtoreitti on lyhentynyt aiemman linjauksen VEB mukaisesti olemassa olevan voimajohdon rinnalle, johon se yhdistyy johdonvarsiliitynnällä. Muuttuneen sähkönsiirron vaikutukset on arvioitu päivitettyssä YVA-selostuksessa.

Sitowise Oy 15.12.2024

Yhteysviranomaisen lausunto	Huomioiminen
ovat yksi tuulivoimahankkeiden keskeisimmistä ympäristövaikutuksista. Kaavaselostuksen taustaselvityksenä ei ole laadittu maisemaselvitystä, vaikka erillisselvityksenä laaditun maisemaselvityksen puuttumiseen oli kiinnitetty huomiota myös yhteysviranomaisen hankkeen YVA-selostuksesta antamassa perustellussa päätelmässä (2021) ja edellytetty selvitysten tarkentamista jatkosuunnittelussa. Perustellun päätelmän ajantasaisuus Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen suunnitelman muutos ei ole niin merkittävä, että se edellyttäisi uuden YVA-menettelyn aloittamista. Hankealue on edelleen osittain sama kuin YVA-menettelyssä tarkastelussa ollut alue ja sen osalta käytössä olevaa aineistoa ja vaikutusarviointia voidaan pitää riittävänä. Hanke on kuitenkin muuttunut merkittävästi YVA-menettelyssä olleesta hankkeesta erityisesti hankealueen rajauksen ja siten myös sijainnin sekä hankkeen koon osalta, mistä johtuen yhteysviranomaisen edellyttää YVA-selostuksen ajantasaistamista. YVA-menettelyssä olleesta hankkeesta laadittu perusteltu päätelmä ei vastaa nyt esitettyä kaavaluonnosta hankekooltaan eikä sijainniltaan. Lisäksi YVA-selostus ja vaikutusarviointit ovat ns. uuden alueen ja osin myös YVA-menettelyssä olleen alueen osalta puutteelliset ja siten myös hankkeen kokonaisvaikutusten ja niiden merkittävyyden arvioinnin osalta. Hankeeseen pienentyminen ja siirtyminen etelämmäksi vähentää hankkeen vaikutuksia etenkin aiemman hankealueen pohjoisosassa. Siitä huolimatta hankkeen vaikutukset voidaan edelleen arvioida olevan merkittävä johtuen alueen nykyisestä luonnonrauhaisesta luonteesta. Hankealueen sijainnin siirtyminen aiemmin esitettyä etelämmäksi puolestaan siirtää hankealuetta myös lähemmäs mm. Sahrajärven kyläalueelle ja sen ympäristöön. Näin ollen YVA-selostus tulee ajantasaistaa vastaamaan myös tätä muuttunutta tilannetta. Osa nyt esitetyistä kaava-alueesta on kokonaan selvittämättä eikä yhteysviranomaisen perustelussa päätelmässä todettua uhanalaiselle lajille mahdollisesti aiheutuvan merkittävän haitan riskiä ole perustellusti hankkeen muutoksen johdosta esitetty poistetuksi. Lisäksi alueelle on suunniteltu maa-ainesten ottoa, jonka toteutuminen oli arviointiselostusvaiheessa vielä avoin. Maa-ainesten ottoalue tuo uuden toiminnan kaava-alueelle ja se tulee ottaa huomioon yhteisvaikutusten arvioinnissa. Maisemavaikutusten osalta ei ole laadittu jo aiemminkaan edellytettyä maisemaselvitystä. YVA-selostuksen täydentäminen YVA-menettelyn yhteydessä laadittuja aineistoja voidaan edelleen hyödyntää, mutta YVA-selostusta ja vaikutusarviointia tulee täydentää uuden suunnitellun kaava-alueen osalta. Yhteysviranomaisen myös huomioi, ettei vuosina 2019–2020 laadittu selvitys (Sitowise 2021, Nikaran tuulivoimahankkeen luontoselvitykset) ole kattanut koko hankealuetta, mikä osaltaan lisää kartoittamattoman alueen pinta-alaa. Lisäksi laadittavista selvityksistä puuttuu edelleen maisemaselvitys, joka tulee laatia	Hankkeen maisemaselvitystä on täydennetty päivitetyn YVA-selostuksen kohtaan 8 Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö. Hankkeessa on tehty päivitetty YVA-selostus, missä on esitetty Nikaran hankkeen kaavaehdotusvaiheen mukaisten muuttuneiden hankesuunnitelmien päivitetyt nykytilan kuvaukset ja vaikutusarviointit. Hankkeen vaikutuksia lähiympäristön asutukseen ja väestöön on esitetty päivitetyn YVA-selostuksen kohdassa 19.2. Hankkeen arvioituja vaikutuksia uhanalaiselle lajille on esitetty YVA-selostuksen kohdassa 16.3 sekä selostuksen salassapidettävissä vain viranomaiskäyttöön tarkoitetuissa liitteissä. Hankkeen suunnitellun maa-ainestenoton arvioidut vaikutukset on esitetty päivitetyn YVA-selostuksen kohdassa 10.2. Hankkeen maisemaselvitystä on täydennetty päivitetyn YVA-selostuksen kohtaan 8 Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö. Hankkeessa on tehty päivitetty YVA-selostus, missä on esitetty Nikaran hankkeen kaavaehdotusvaiheen mukaisten muuttuneiden hankesuunnitelmien päivitetyt nykytilan kuvaukset ja vaikutusarviointit.

Sitowise Oy 15.12.2024

Yhteysviranomaisen lausunto	Huomioiminen
osana YVA-selostuksen täydennystä. Mikäli sähkönsiirron linjauksen osalta on tullut muutoksia, tulee niiden muutosten osalta varmistaa tietojen ajantasaisuus. Arvioinnit tulee laatia vastaavalla tarkkuudella uuden tai muuttuneiden kohteiden osalta vastaavalla tavalla kuin aiemman YVA-menettelyn osalta on tehty sekä YVA-lain ja -asetuksen edellyttämällä tarkkuudella. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota luonto- ja maisemavaikutuksiin sekä melu- ja välkemallinnusten ajantasaisuuteen ja näiden vaikutusten merkittävyysiin. Kulhanvuoren Natura-aluetta (FI0900112) koskeva Natura-arviointi tulee päivittää muuttunutta tilannetta vastaavaksi (Erävuori Lauri & Luukkonen Aapo: Nikaran tuulivoimahankkeen Natura-arviointi – Kulhanvuoren alue, Sitowise Oy, 1.12.2020 ja tähän liittyvä erillinen selvitys Luukkonen Aappo, Sitowise Oy, 21.1.2021). YVA-selostuksen kuulemisen yhteydessä Keski-Suomen ELY-keskus ja Metsähallitus ovat antamissaan lausunnoissa todenneet, että laaditun Natura-arvioinnin perusteella ei hankkeen merkittäviä vaikutuksia alueella esiintyvään uhanlaiseen lajiin ja Kulhanvuoren Natura-alueen suojeluperusteena olevaan lajiin voida poistaa. Näin ollen hanketta ei ollut mahdollista viedä eteenpäin kummallakaan esitetyllä hankevaihtoehdolla (VE1 ja VE2). Yhteysviranomaisen huomauttaa, että hankkeen eteneminen edellyttää Natura-vaikutusten arvioinnin päivittämistä vastaamaan nykyistä tilannetta ja vastuuviranomaisten lausuntoa päivitetystä Natura-arvioinnista. Maa-ainesten otto ja käsittely on todettu kaavaselostuksessa tapahtuvan kaava-alueella. Aiemmin arviointiselostuksessa on todettu, että mahdolliset maa-ainesten ottopaikat selvitetään hankkeen suunnittelun edetessä eikä vaikutuksia ole tarkemmin arvioitu YVA-menettelyn yhteydessä. Koska kyseinen toiminta on nyt alueella uusi eikä se ole YVA-menettelyn yhteydessä tullut arvioiduksi, pitää yhteysviranomaisen hankkeen yhteisvaikutusten arviointia perusteltuna yhdessä tuulivoimahankkeen kanssa arviointiselostuksen täydennyksen yhteydessä. Maa-ainesten ottoalueen sijoittumisella kaavaa-alueelle voi olla merkitystä, mikäli toiminta sijoittuu esimerkiksi asutuksen läheisyyteen. Melu- ja välkemallinnukset on kaavaluonnoksen selostuksessa tarkistettu vastaamaan uutta hankesuunnitelmaa. Teholtaan käytetty voimalamalli on kuitenkin liki puolet siitä, jota alueelle on suunniteltu. Melu- ja välkemallinnuksessa käytettyjen voimaloiden keskinäiset dimensiot ovat myös erilaiset, mikä olisi hyvä perustella raportoinnin yhteydessä epäselvyyksien välttämiseksi. Ajantasaiset mallinnukset tulee esittää osana arviointiselostuksen täydennystä. Täydennetty YVA-selostus tulee toimittaa Keski-Suomen ELY-keskukselle. YVA-selostuksen täydennyksen valmistuttua siitä kuullaan YVA-lain 20 §:n edellyttämällä tavalla. Kuulemisen jälkeen yhteysviranomaisen antaa ajantasaistetun perustellun päätelmän YVA-lain 23 §:n mukaisesti.	Hankkeessa on toteutettu muuttuneelle hanke- ja kaava-alueelle täydentäviä luontoselvityksiä maastokaudella 2024. Kulhanvuoren alueen Natura-arviointi on päivitetty vastaamaan muuttunutta tilannetta ja sen on esitetty päivitetyn YVA-selostuksen liitteenä. Hankkeen suunnitellun maa-ainestenoton arvioidut vaikutukset on esitetty päivitetyn YVA-selostuksen kohdassa 10.2. Päivitetyt melu- ja välkemallinnukset on esitetty päivitetyn YVA-selostuksen liitteenä (liite 2 ja 3). Melumallinnukset on tehty ympäristöministeriön tuulivoimamelun mallinnusohjeen mukaisesti. Lähtömeluna on käytetty nykyisin käytössä olevan voimalatyypin lähtömelua, johon on lisätty ympäristöministeriön ohjeistuksen mukainen 2 dB varmuusvara. Lisäksi on tehty toinen mallinnus, jossa lähtömelutasoon on lisätty ylimääräinen 2 dB varmuusvara. Toteutettavat voimalat eivät ylitä mallinnuksessa käytettyä äänitasoa. Välkemallinnus on tehty samalla voimalatyypillä V162 ja 160 m napakorkeudella kuin melumallinnus.